

Waldemar W. Żurek

Pomordowani 30 sierpnia 1943 r. w parafii Ostrówki na Wołyniu

Rocznik Lubelskiego Towarzystwa Genealogicznego 3, 132-168

2011

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Ks. Waldemar W. Żurek

(Ośrodek Archiwów, Bibliotek i Muzeów Kościelnych
Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II)

Pomordowani 30 sierpnia 1943 r. w parafii Ostrówki na Wołyniu

Najtragicniejszą, najboleśniejszą i najdelikatniejszą sprawą, która przewija się przez wszystkie karty tej pracy są rzezie ukraińskie. One były. One są nieodwracalnym faktem historycznym. Żadna siła świata nie wymaże ich z naszych dziejów. Są straszną rzeczywistością. Tych wydarzeń nie można wykreślić ani ich zamazać. Trzeba je postawić jasno w świetle dziennym. Ich krycie i zamazywanie będzie zawsze siłą niszczycielską i złą.

Tak napisał w słowie *Od Autora* ks. Józef Anczarski¹ prowadzący kronikarskie zapisy wydarzeń, które działy się wokół jego życia podczas II wojny światowej. Po święceniach 18 czerwca 1939 r. we Lwowie, od 18 listopada tego roku pracował w miejscowości Dobropole, w parafii Wiśniowczyk w archidiecezji lwowskiej, w powiecie Buczacz.

Parafia św. Andrzeja Apostoła w Ostrówkach

Pierwotna świątynia drewniana p.w. św. Andrzeja Apostoła w Ostrówkach na Wołyniu widnieje w spisie parafii już w 1726 r. jako ufundowana i wyposażona przez Izabelę Kańską i Andrzeja Olędzkiego. Erekcji parafii dokonał biskup chełmski Walenty Wężyk² dnia 11 stycznia 1765 r. Kolejny kościół, również drewniany wzniesli parafianie w 1838 r. z pomocą biskupa łucko-żytomierskiego Michała Piwnickie-

1 Wspomnienia ks. Anczarskiego z archidiecezji lwowskiej opracował Kazimierz Załuski, *Kronikarskie zapisy z lat cierpień i grozy w Małopolsce Wschodniej 1939-1946*, Kraków 1996.

2 Bp Wężyk, nominowany w 1752 r. na biskupa w Chełmie Lubelskim, prekonizowany 9 kwietnia 1753 r., przeniesiony na biskupa do Przemyśla 22 kwietnia 1765 r. Zmarł 25 października 1766 r. (K. Dola, *Katalog arcybiskupów i biskupów rezydencyjnych metropolii i diecezji polskich obrządku rzymskokatolickiego do czasów współczesnych*, [w:] *Historia Kościoła w Polsce*, T. 2 1764-1945, cz. 2 1918-1945, red. B. Kumor, Z. Obertyński, Poznań-Warszawa 1979, s. 258, 291).

go³, budynek 60 lat później został odrestaurowany przez ówczesnego proboszcza Aleksandra Kuczyńskiego⁴ ze składek wiernych.

W 1938 r. parafia Ostrówki należała do dekanatu Luboml, liczyła 1935 wiernych i składała się z 12 miejscowości: Ostrówki, Holendry Świerzowskie, Kaznopol, Miłowanie, Mokrzyk, Piotrówka, Piskorów, Przekurka, Równy, Sokół, Wilczy Przewóz, Wola Ostrowiecka i Zamostecze⁵.

Ostrówki w czasie II wojny światowej

Kresy Wschodnie II Rzeczypospolitej przeżywały swój dramat wojenny w kilku etapach okupacji: od 17 września 1939 do czerwca 1941 r. – sowieckiej, od 22 czerwca 1941 do lata 1944 r. – niemieckiej i od 1944 r. powtórnie sowieckiej. Każdy z tych okresów zapisał się tragicznymi wydarzeniami.

Dnia 22 czerwca 1941 r., gdy wojska niemieckie uderzyły na ZSRR, przejmowały dotychczasowe tereny okupacji sowieckiej. Na Wołyniu, Polesiu i w Galicji Niemcy wznicali ukraińskie nadzieje na powstanie niepodległego państwa. To stawiało Polaków i Ukraińców w konflikcie już w punkcie wyjścia. Za wojskami Wehrmachtu szły oddziały Organizacji Ukraińskich Nacjonalistów (OUN)⁶, których działacze na opanowanych przez Niemców terenach prowadzili agitację na rzecz utworzenia niepodległego państwa ukraińskiego, powołując miejscowe władze z osób niechętnych ZSRR. 30 czerwca 1941 r. tuż za oddziałami niemieckimi wkroczyła do Lwowa specjalna grupa banderowców mających przejąć władzę w mieście. Tego dnia wieczorem na zebraniu ważniejszych działaczy ukraińskich w obecności zaproszonego w charakterze obserwatora przedstawiciela niemieckich władz wojskowych, odczytano akt odrodzenia ukraińskiego państwa⁷.

Pierwotne plany OUN przewidywały usunięcie z mającego powstać państwa ukraińskiego Polaków, którzy osiedlili się na Wołyniu i w Galicji Wschodniej po 1918 r. Przeszkodą do realizacji tych planów po 1939 r. był ZSRR, a Polacy z dotychczasowych „okupantów” tych terenów, stali się niepożądaną i wrogą mniejszością

3 Bp Piwnicki, ur. 1771 r. w Niesuchożejach k. Kowla, po ukończeniu seminarium unickiego w Wilnie i studiów na wydziale teologii Akademii Wileńskiej przyjął święcenia kapłańskie w 1795 r. W 1797 r. przeszedł na obrządek łaciński, a po inkardynowaniu do diecezji kijowskiej został sekretarzem kurii biskupiej w Żytomierzu, następnie był proboszczem w Maciejowie i Ratnie. Kanonik kapituły żytomierskiej, kanonik, scholastyk i archidiakon katedralnej kapituły łuckiej. W 1824 r. mianowany przez cesarza Aleksandra I koadiutorem diecezji łucko-żytomierskiej. Jako bliski współpracownik metropolity K. Cieciszewskiego pełnił obowiązki przewodniczącego Kolegium Duchownego Rzymsko-Katolickiego w Petersburgu. W 1831 r. osiadł w Łucku i objął rządy diecezją łucko-żytomierską. Troszczył się szczególnie o kościoły w diecezji, m.in. współfinansował w 1838 r. budowę kościoła w Ostrówkach na Wołyniu. Zmarł 29 maja 1845 r. w Żytomierzu (W. Rosowski, *Piwnicki Miachal*, [w:] *Encyklopedia Katolicka*, t. 15, Lublin 2011, k. 768-769).

4 Ks. Kuczyński, jako wikariusz włodzimierski od 1896 r. otrzymał w 1898 r. translokację na probostwo w Ostrówkach jako administrator parafii. W 1910 r. przeniesiony na proboszcza parafii Dubno.

5 *Elenchus ecclesiarum et cleri saecularis et regularis dioecesis luceoriensis pro Anno Domini 1938*, Luceoriae 1938, s. 72.

6 OUN powołana w 1929 r. w Wiedniu z tajnej Ukraińskiej Organizacji Wojskowej (1920) i innych ukraińskich ugrupowań nacjonalistycznych. Miała zmierzać do *odzyskania, budowy, obrony i powiększania niezależnego zjednoczonego ukraińskiego państwa narodowego*. Zaplanowała bezwzględną walkę ze wszystkimi *zaborcami*, przy użyciu wszelkich metod poprzez permanentną rewolucję (R. Wysocki, *Organizacja Ukraińskich Nacjonalistów w Polsce w latach 1929-1939*, Lublin 2003, s. 181-186).

7 G. Motyka, *Od rzeczy wołyńskiej do akcji „Wisła”. Konflikt polsko-ukraiński 1943-1947*, Kraków 2011, s. 53-65.

narodową. Od początku 1943 r. znacząco wzrastała liczba zabitych pojedynczych osób i całych rodzin polskich w wołyńskich powiatach Sarny i Kostopol, na terenie podlegającym Iwanowi Łytwynczukowi „Dubowemu”. Jego działania prowadziły do systematycznej i planowej likwidacji fizycznej wszystkich Polaków, a Wielkanoc 1943 r. miała być czerwona od krwi Polaków.

W dyrektywie dowództwa grupy Ukraińskiej Powstańczej Armii⁸ „Piwnicz” z 1943 r. czytamy: *Powinniśmy przeprowadzić wielką akcję likwidacji polskiego elementu. Należy wykorzystać moment opuszczania wsi przez wojska niemieckie do likwidacji wszystkich mężczyzn od 16. do 60. roku życia. Tej walki nie możemy przegrać i za wszelką cenę powinniśmy zmniejszyć polskie siły. Wsie położone w lasach i obok masywów leśnych powinny zniknąć z powierzchni ziemi*⁹.

Realizując powyższe wytyczne nocą z 29 na 30 sierpnia 1943 r. upowcy z kurenia „Łysego” dokonali mordów w miejscowości Kąty (do 213 zamordowanych), następnie zaatakowali wieś Jankowce (87 zamordowanych) i jeszcze tego samego dnia przybyli do Ostrówek. Partyzanci zabierali z gospodarstw polskie rodziny do szkoły i na plac przyszkolny. Następnie kobiety i dzieci skierowali do kościoła. Zażądali wydania kosztowności i zaczęli wyprowadzać mężczyzn, których mordowano, a następnie składano zabitych we wcześniej wykopanych dołach. Polacy ginęli w różnych miejscach, część z nich zamordowano w okolicy cmentarza. Część z nich zamordowano uderzeniami w tył głowy siekierą lub maczugą. Zginęło wówczas ok. 80% parafian z Ostrówek czyli od 476 do 520 osób. Po dokonaniu mordów kościół parafialny banderowcy zdewastowali i spalili¹⁰. Z parafianami zginął ostatni proboszcz ks. Stanisław Dobrzański¹¹, któremu odcięto głowę i wbito na pał w płocie¹².

Inny oddział UPA wkroczył w godzinach rannych 30 sierpnia do Woli Ostrowieckiej. Tamtejszych mieszkańców również spędzono na plac szkolny i zamknięto w szkole, skąd grupami do 10 osób wyprowadzano mężczyzn do stodoły i zabijano. Pozostałe w szkole kobiety i dzieci (150–200) spłonęły po podpaleniu budynku, do

8 Gdy na początku 1942 r. Niemcy z okupowanych terenów zaczęli wysyłać ludność (od 18 do 45 lat) na roboty do Rzeszy, w lasach pojawiły się grupki młodzieży ukrywającej się przed wywózką. Leśne oddziały zbrojne tworzyły także ukraińskie ugrupowania polityczne. Wśród nich największe znaczenie uzyskały oddziały Tarasa Bulby-Borowicia, które nazywał Ukraińską Powstańczą Armią. Nawiązywały one do antysowieckiej partyzantki istniejącej w latach dwudziestych. Zarówno twórca UPA, jak i tworzone przez niego formacje szybko zyskiwały popularność, a młodzież ukraińska chętnie angażowała się do otwartych akcji zbrojnych (tamże, s. 75, 85).

9 *Tajna dyrektywa dowództwa grupy UPA „Piwnicz” z 1943 r.* (fragment), „*Kurier Galicyjski*” Niezależne Pismo Polaków na Ukrainie”, 13-23 września 2011, s. 7.

10 Ocalał jedynie krzyż z bocznego ołtarza, obecnie znajduje się w kościele w Rudzie Hucie k. Chełma, i prawdopodobnie monstrancja – obecnie w kościele p.w. Rozesłania św. Apostołów w Chemie (L. Popek, *Świątynie Wołyńia*, t. 1, Lublin 1997, s. 132).

11 Ks. Dobrzański (1905-1943) święcenia kapłańskie przyjął w 1930 r. we Włodzimierzu Wołyńskim. W czasie II wojny światowej proboszcz w parafii Sienkiewiczówka (dekanat Łuck). Ze względu na grożące mu niebezpieczeństwo ze strony policji ukraińskiej w 1941 r. został wysłany przez bpa A. Szelażka do pracy w Żytomierzu. Zmuszony przez Niemców do powrotu na Wołyń, objął 12 sierpnia 1942 r. (dekret biskupa) parafię Ostrówki (J. Anczarski, *Kronikarskie zapisy...*, s. 306-307; M. Dębowska, *Kościół katolicki na Wołyniu w warunkach okupacji 1939-1945*, Rzeszów 2008, s. 302, 306, 308).

12 M. Dębowska, dz. cyt., s. 65, 128, 147, 155, 180.

którego wrzucono kilka granatów. W sumie w Woli Ostrowieckiej wymordowano od 572 do 620 osób¹³.

Nieliczni, którzy przeżyli te okropne wydarzenia wspominają, że Polacy i Ukraińcy żyli do wybuchu drugiej wojny światowej w zgodzie. Porozumiewali się w swoich ojczystych językach. Zнали również język swoich sąsiadów. Odwiedzali się nawzajem, głównie po skończonych codziennych obowiązkach, w godzinach wieczornych. W czasie takich odwiedzin rozmawiano w języku gospodarzy. Obecni mieszkańcy tamtych terenów wspominają: *Nauczyli nas [Polacy-W.Ż.] żyć w miłości z sąsiadami*, relacjonuje Aleksandra Wasejko (ur. w 1946) z miejscowości Sokół na Ukrainie. A ojciec pouczał ją: *Kochajcie naród polski. Są to ludzie, nasi bracia i siostry*¹⁴.

W 68 rocznicę tamtych tragicznych wydarzeń na Wołyniu, dnia 30 sierpnia bieżącego roku odbyły się uroczyste przeniesienie i ponowny pochówek pomordowanych w Ostrówkach¹⁵ koło Lubomla. Stało się to możliwie dzięki podpisanej w 1994 r. umowie polsko-ukraińskiej o ochronie miejsc pamięci narodowej i pochówku ofiar wojny i represji politycznych. Dwa lata wcześniej – w 1992 r. władze w Lubomlu wydały zezwolenie Towarzystwu Miłośników Krzemieńca i Ziemi Wołyńsko-Podolskiej z Lublina na przeprowadzenie prac i ekshumacji¹⁶ oraz uczczenie pamięci pomordowanych Polaków z Ostrówek. Po blisko 20 latach, w sierpniu 2011 r. archeolodzy ukraińscy i polscy przeprowadzili ekshumację na nowej działce koło Ostrówek – tzw. Trupie Pole gdzie znaleziono kolejne szczątki, głównie kobiet i dzieci. Uroczystość ponownego pochówku miała miejsce w tym roku na starym polskim cmentarzu¹⁷, gdzie spoczywają już ofiary masakry, ekshumowane w 1992 r.

Nieocenioną pomoc w upamiętnieniu Ostrówek i Woli Ostrowieckiej ofiarował dr Leon Popek z lubelskiego Instytutu Pamięci Narodowej, którego korzenie wywodzą się z Ostrówek. W ogromnej mierze przyczynił się do odnowienia polskiego cmentarza i ekshumacji ofiar. Organizuje pielgrzymki do tych miejsc, napisał kilka książek o tamtych wydarzeniach¹⁸ oraz czyni starania o odsłonięcie i poświęcenie pomnika ofiar¹⁹.

13 G. Motyka, dz. cyt., s. 146-147.

14 Cyt. za: K. Czawaga, *Modlitwa ponad polityką*, „Kurier Galicyjski”, nr 17 (141), 13-16 IX 2011, s. 6; Relacja Władysława Żyłowicza (ur. 1919 r. w Zasmokach na Wołyniu, zmarłego w maju 2005 r. w Lublinie) z 10 czerwca 1998 r. (zbiory autora).

15 Po tych i sąsiednich polskich miejscowościach oraz ich koloniach dzisiaj prawie nie ma już śladów. *To dziś prawdziwe dzikie pole* (słowa Jana Ulewicza z Lublina).

16 W sierpniu 1992 r. polscy archeolodzy znaleźli na terenie byłej miejscowości Wola Ostrowiecka szczątki 243 osób, a w Ostrówkach 80 osób.

17 Do tego cmentarza można było przez moczary dojść wyłącznie pieszo lub dojechać dżipem. W tym roku zostało wykonane nowe ogrodzenie i oddano do użytku asfaltową drogę dojazdową bezpośrednio z tzw. warszawki – drogi prowadzącej z Kowla do pobliskiego ukraińsko-polskiego przejścia granicznego w Jagodzinie.

18 L. Popek, *Diecezja łucka w okresie międzywojennym i podczas II wojny światowej (1918-1944)* [w:] *Polacy i Kościół rzymskokatolicki na Wołyniu w latach 1918-1999*, oprac. L. Popek, Lublin 1999, s. 23-46; tenże, *Cmentarz parafialny w Ostrówkach na Wołyniu*, Lublin 2005; tenże, *Świątynie Wołynia*, t. 1, Lublin 1997; *Okrutna przestroga*, opr. J. Dębski, L. Popek, Lublin 1997; *Polskie Państwo Podziemne na Wołyniu w latach 1939-1944*, red. M. Sawczuk, L. Popek, Sandomierz 2006; *Wołyński testament*, opr. L. Popek, T. Trusiuk, P. Wira, Z. Wira, Lublin 1997.

19 Podczas spotkania w tym samym dniu 30 sierpnia w Juracie, Prezydent RP Bronisław Komorowski i Prezydent Ukrainy Wiktor Janukowycz zapewnili, że jeszcze w tym roku wezmą udział w odsłonięciu pomników w Ostrówkach i Sahryniu na Lubelszczyźnie, gdzie w 1944 r. dokonano mordu na ludności ukraińskiej, ofiar

Międzywyznaniowemu nabożeństwu żałobnemu ponownego pochówku kości ponad 300 Polaków z dwóch zbiorowych mogił, umieszczonych w siedmiu trumnach z nieheblowanego drewna, dnia 30 sierpnia 2011 r. przewodniczył łaciński bp łucki Markijan Trofimiak i wołyński Nifont oraz bp włodzimiersko-wołyński z Ukraińskiego Kościoła Prawosławnego Patriarchatu Moskiewskiego. Stronę polską reprezentowali: prof. Andrzej K. Kunert – sekretarz Rady Ochrony Pamięci i Męczeństwa, Henryk Litwin – ambasador RP na Ukrainie, dr Leon Popek – przedstawiciel rodzin byłych mieszkańców Ostrówek i Woli Ostrowieckiej, który stracił ok. 40 członków bliższej i dalszej rodziny oraz prof. Włodzimierz Osadczy – wykładowca w Katolickim Uniwersytecie Lubelskim Jana Pawła II. Stronę ukraińską reprezentował Borys Klimczuk – Przewodniczący Wołyńskiej Obwodowej Administracji Państwowej (wojewoda wołyński). Z Polski przybyli również nieliczni jeszcze żyjący dawni mieszkańcy tych miejscowości, członkowie rodzin pomordowanych oraz mieszkańcy sąsiednich wiosek ukraińskich.

Uroczystość ponownego pogrzebu ofiar polskich w Ostrówkach usiłowali udaremnić radni rosnącej w siłę probanderowskiej partii Swoboda, którzy broniąc fałszywego mitu „bohaterskiej” Ukraińskiej Armii Powstańczej, usiłują zanegować jej zbrodnię na polskiej ludności kresowej. Kwestionują nie tylko liczbę ofiar rzezi, ale nawet ustaloną przez historyków liczbę mieszkańców wymienionych polskich miejscowości. Podważają wyniki prac polskich archeologów i antropologów. Szczególnie przykra była ich wizyta wieczorna w obozie polskich naukowców w przeddzień uroczystości pogrzebowych. W towarzystwie osoby przedstawiającej się jako lekarz sądowy, nakazali otworzyć przygotowane trumny, wyciągali z nich kości, usiłując wmówić polskim badaczom, że kości jest mniej, niż było w rzeczywistości, oraz że należą do znacznie mniejszej liczby osób²⁰. Po blisko trzech godzinach utarczek działacze partii Swoboda opuścili cmentarz, domagając się dokonania ekspertyz kości przez wskazanych przez nich specjalistów. Następnego dnia na konferencji prasowej stwierdzili, że polscy naukowcy połamali odkopane kości udowe, aby zwiększyć liczbę ofiar zamordowanych Polaków w Ostrówkach i Woli Ostrowieckiej. W obawie zakłócenia uroczystości pogrzebowych przez demonstrantów Swobody, ukraińskie siły porządkowe zabezpieczyły teren wokół cmentarza, także do niepożądanych incydentów nie doszło²¹.

Rzeź w wymienionych dwóch polskich wioskach kresowych należy do największych banderowskich masakr, dokonanych ze szczególnym wyrafinowaniem, okrucieństwem i bezwzględnością oprawców. Mężczyzn zabijano przez rozłupanie głowy siekierą lub młotem. W szkole w Ostrówkach spalono 250 osób, głównie kobiety i dzieci, kilkadziesiąt spalono w jednej ze stodół, około 300 (głównie matki

ataku oddziałów AK i BCh na terroryzujący polskie wsie bastion UPA i policji ukraińskiej w Sahryniu. Pytanie, czy to jest adekwatne zestawienie? (K. Czawaga, dz. cyt., s. 7; A. Kruczek, *Strach wraca do dziś*, „Nasz Dziennik”, 3-4 IX 2011, s. 21).

20 Dla ustalenia liczby odkopanych zwłok polecieli policzyć kości udowe i podzielić na dwa. W ten sposób doliczyli się tego wieczoru ok. 140 takich kości, co miało świadczyć o 70 odkopanych zwłokach. Zupełnie nie uwzględniali kości dzieci, w tym nawet noworodków oraz stanu wykopanych kości z ziemi po 68 latach. Nie brali pod uwagę ponad 200 odkopanych czaszek (A. Kruczek, dz. cyt., s. 20).

21 Tamże.

z dziećmi) w czasie marszu śmierci zastrzelono na łące pod lasem. Nielicznych, których udało się uratować Niemcy wywieźli na roboty do Rzeszy.

O przeprowadzonym mordzie w Ostrówkach i Woli Ostrowieckiej czytamy w meldunku kurenia lubomelskiego UPA „Łysoho” z września 1943 r. do referenta krajowego przewodu OUN „Oleha”: 29 sierpnia 1943 r. przeprowadziłem akcję we wsiach Wola Ostrowiecka, Ostrówki rejonu hołowiańskiego. Zniszczyłem wszystkich Polaków od małego do starego. Wszystkie budynki spaliłem, a mienie i bydło zabrałem na potrzeby kurenia²².

Prezentowany poniżej Spis alfabetyczny zamordowanych dnia 30 sierpnia 1943 r. w parafii Ostrówki, dekanatu lubomelskiego na Wołyniu” zawiera dane osobowe mieszkańców wiosek: Wola Ostrowiecka, Ostrówki, Piotrówka, Sztuń oraz dworu i kolonii Obelnik. Z Ostrówek, Piotrówki oraz dworu i kolonii Obelnik spis zawiera 408 zamordowanych (291 mężczyzn, 198 kobiet, 3 dzieci i 6 osób niezidentyfikowanych z imienia), z Woli Ostrowieckiej – 547 zamordowanych (262 mężczyzn, 246 kobiet i 39 osób niezidentyfikowanych z imienia), z miejscowości Sztuń – 2 kobiety. Po dokonaniu tych mordów dwie polskie miejscowości Ostrówki i Wola Ostrowiecka, gdzie wymordowano ponad tysiąc osób, uległy unicestwieniu²³.

Obecnie możliwe jest uzupełnienie brakujących danych w prezentowanym spisie. Na ten temat powstały opracowania naukowe na bazie dostępnych źródeł²⁴. Najbardziej wyczerpujące zestawienie ofiar rzezi i miejscowości polskich objętych akcjami UPA dali Władysław i Ewa Siemaszko, *Ludobójstwo dokonane przez nacjonalistów ukraińskich na ludności polskiej Wołynia (1939-1945)*, t. 1-2, Warszawa 2000. Brakujące w spisie dane uzupełniają także nieliczni żyjący mieszkańcy przedwojennego Wołynia i ich rodziny. Autor celowo nie dołączył tych szczegółów, aby przedstawić zestawienie pomordowanych mieszkańców parafii Ostrówki na podstawie spisu-dokumentu sporządzonego wkrótce po dokonanych mordach, a znajdującego się w Instytucie Archiwów, Bibliotek i Muzeów Kościelnych Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II w Lublinie przy ul. Chopina 29²⁵. Poniższy „Spis...” należy do części zespołu archiwalnego byłej diecezji łuckiej na Wołyniu, będącego w posiadaniu Instytutu ABMK KUL.

22 Meldunek dowódcy kurenia lubomelskiego UPA „Łysoho” z września 1943 r. do referenta krajowego przewodu OUN „Oleha” (fragment), „Kurier Galicyjski”, 13-23 IX 2011, s. 7.

23 M. Dębowska, dz. cyt., s. 64-65.

24 G. Motyka, *Antypolska akcja OUN-UPA w ukraińskiej historiografii*, [w:] *Antypolska akcja OUN-UPA 1943-1944. Fakty i interpretacje*, red. G. Motyka, D. Libionka, Warszawa 2003, s. 141-146; tenże, *Ukraińska partyzantka 1939-1960. Działalność Organizacji Ukraińskich Nacjonalistów i Ukraińskiej Powstańczej Armii*, Warszawa 2006; W. Poliszczuk, *Gorzka prawda. Zbrodnicość OUN-UPA (spowiedź Ukraińca)*, Toronto-Warszawa-Kijów 1995; E. Siemaszko, *Ludobójcze akcje OUN-UPA w lipcu 1943 r. na Wołyniu*, [w:] *Antypolska akcja OUN-UPA 1943-1944...*; W. i E. Siemaszko, *Terror ukraiński i zbrodnie przeciwko ludzkości dokonane przez OUN-UPA na ludności polskiej na Wołyniu w latach 1939-1945. Próba podsumowania*, w: *Polacy i Kościół rzymskokatolickie na Wołyniu w latach 1918-1997*, oprac. L. Popek, Lublin 1999; L. Popek, *Cmentarz parafialny w Ostrówkach...*

25 Z tego też względu autor nie zastosował się do instrukcji wydawniczych źródeł aby zachować oryginalność i wagę drukowanego dokumentu-spisu (por. K. Lepszy, *Instrukcja wydawnicza dla źródeł historycznych od XVI do połowy XIX w.*, Wrocław 1953).

Aneks

Spis alfabetyczny zamordowanych dn. 30 sierpnia 1943 r. w parafii Ostrówki, dekanatu lubomelskiego na Wołyniu

wieś Ostrówki, wieś Piotrówka, dwór i kolonia Obelnik

Brol Andrzej

Bernard Edward

Bernard Wojciech

Błatowa Stanisława z Drzymałów, ur. 1903, c. Piotra i Heleny (pozostawiła męża Michała)

Błat Cezary, ur. 1935, s. Michała i Stanisławy z Drzymałów

Bałanda Edward

Bałanda Katarzyna

Bałanda Jadwiga

Bałanda Jan

Czabanowa Maria Zofia z Adamowiczów, ur. 17 IV 1907 (pozostawiła męża Antoniego i córkę Danutę)

ks. kan. Dobrzański Stanisław, proboszcz

Dzwoniarz Anastazja

Dzwoniarz Józef

Dzwoniarz Elżbieta

Dzwoniarz Łucja

Dzwoniarz Aleksander

Dzwoniarz Feliks

Dzwoniarz Leokadia

Dąbrowa Aleksander, lat 50

Dąbrowa Ewa z Pradunów, żona Aleksandra, lat 50

Dąbrowa Wiktoria, lat 27, c. Aleksandra i Ewy

Dąbrowa Jan, lat 18, s. Aleksandra i Ewy

Dąbrowa Karolina z Łysiaków, lat 35, c. Kajetana i Franciszki

Dąbrowa Emilia, lat 7, c. Karoliny

Dąbrowa Henryk, lat 4, s. Karoliny

Giec Paweł, lat 33, s. Mikołaja i Marceliny z Rabusiuków?

Giec Jan, lat 21, s. Mikołaja i Marceliny z Rabusiuków

Giec Bronisław, lat 16, s. Mikołaja i Marceliny z Rabusiuków

Giec Anna, lat 2½, c. Mikołaja i Marianny z Kloców

Giec Marianna, lat 5, c. Pawła i Karoliny z Morcisiów

Giec Kazimierz, lat 10, s. Pawła i Karoliny z Morcisiów

Giec Zofia, lat 13, c. Pawła i Agnieszki z Kudanów

Giec Mikołaj, lat 56, s. Wojciecha i Katarzyny

Giec Marianna z Kloców, lat 43, c. Pawła i Rozalii

Giec Jan

Giec Bronisław

Giec Feliks, lat 10, s. Mikołaja i Marianny z Kloców

Giec Stanisław, lat 13, s. Juliana i Marceliny z Fronczaków

Giec Jan, lat 9, s. Juliana i Marceliny z Fronczaków

Gracz Agnieszka z Gieców, lat 28, c. Mikołaja i Marceliny z Rabusiuków

Gracz Aleksander, lat 40, s. Andrzeja i Karoliny (pozostawił żonę Zofię i córkę Leokadię???)

Gracz Julian, lat 50, s. Andrzeja i Karoliny (pozostawił żonę Agnieszkę z Muzyków i syna Jana)

Gracz Jan, wdowiec, lat 48

Gracz Stanisław, lat 19, s. Jana

Gracz Longina z Palców, lat 18, c. Stanisława i Katarzyny

Gracz Łukasz

Gracz Agnieszka

Gracz Anna, lat 10, c. Juliana i Agnieszki z Gieców

Gracz Marianna, lat 10, c. Juliana i Agnieszki z Gieców

Gracz Kazimiera, lat 8, c. Juliana i Agnieszki z Gieców

Gracz Czesława, lat 6, c. Juliana i Agnieszki z Gieców

Gracz Jadwiga, lat 3½, c. Juliana i Agnieszki z Gieców

Gracz Marianna z Ulewiczów, lat 53, c. Łukasza i Katarzyny (pozostawiła męża Jana)

Gracz Stanisław, lat 32, s. Jana i Marianny z Ulewiczów (pozostawił żonę Agnieszkę)

Gracz Antoni, lat 20, s. Jana i Marianny z Ulewiczów

Hormata Elżbieta
Hormata Józef

Hajdamaczuk Stanisław

Fotek Henryk, ur. 1885 (pozostawił żonę Marię, córkę Eugenię i Janinę oraz syna Tadeusza)

Fotek Romuald, ur. 1923

Fotek Czesław, ur. 1932

Fronczak Stefan
Fronczak Andrzej

Fronczak Karolina
Fronczak Łucja
Fronczak Feliks

Fronczak Józef
Fronczak Stanisław
Fronczak Katarzyna

Jesionczak Józef
Jesionczak Marianna z Trusiuków, lat 42, c. Mikołaja i Rozalii (pozostawiła syna Feliksa)

Jesionczak Antoni, ur. 1927, s. Łukasza i Marianny z Trusiuków

Jesionczak Anna, lat 13, c. Łukasza i Marianny z Trusiuków

Jesionczak Stanisław, lat 8, s. Łukasza i Marianny z Trusiuków

Jesionczak Helena
Jesionczak Jan
Jesionczak Maria

Jesionczak Andrzej
Jesionczak Maria
Jesionczak Stanisław
Jesionczak Bolesław
Jesionczak Jan
Jesionczak Waclaw

Jurczyk Jan
Jurczyk Maria
Jurczyk Sabina
Jurczyk Jan
Jurczyk Edward

Jurczyk Wanda
Jurczyk [...?]
Jurczyk [...?]

Jurkowicz Maciej, ur. 1885, s. Tomasza i Franciszki
Jurkowiczowa Waleria z Bieleckich, ur. 1893, c. Juliana i Franciszki z Walaskich?,
ż. Tomasza (pozostawili córki: Zofię i Janinę oraz syna Faustyna)

Kudan Franciszka
Kudan Zofia
Kudan Marianna
Kudan Janina
Kudan Krystyna

Kudan Julian
Kudan Karolina
Kudan Stanisław
Kudan Janina

Kudan Anastazja

Kudan Jan
Kudan Ludwika
Kudan Helena
Kudan Stanisława
Kudan [...?] (małe dziecko)

Kudan Józef
Kudan Feliks

Kruk Michał
Kruk Karolina
Kruk Edward
Kruk Zofia

Kruk Antoni
Kruk Tadeusz
Kruk Kazimierz

Kruk Marcelina
Kruk Edward
Kruk Eugenia

Kruk Stanisław
Kruk Wiktoria

Kruk Stanisław

Kupracz Marcin

Kupracz Anna

Kupracz Rafał, lat ok. 28-30, s. Jana i Marianny z Kosteckich?, z Kolonii Piotrówki

Kalita Stefania z Lipniaków, ur. 11 stycznia 1911, c. Jana i Katarzyny z Popków (pozostawiła męża Wincentego)

Kalita Regina, ur. 1 sierpnia 1933, c. Wincentego i Stefanii z Lipniaków

Kalita Leokadia, ur. 1941, c. Wincentego i Stefanii z Lipniaków

Kloc Apolonia z Trusiuków, ur. 1906, c. Wojciecha i Scholastyki z Trusiuków (pozostawiła męża Łukasza oraz synów: Stanisława, Jana, Czesława)

Kloc Stanisław, lat 11

Kloc Jan, lat 6

Kloc Czesław?, lat 3

Kloc Mikołaj, ur. 1902, s. Pawła i Apolonii z Ulewiczów

Kloc Franciszka z Łysiaków, ur. 1898, c. Michała i Karoliny z Kuwałków (pozostawiła męża Karola i syna Waclawa)

Kloc Zofia, lat 16, c. Karola i Franciszki z Łysiaków

Kloc Katarzyna, lat 8, c. Karola i Franciszki z Łysiaków

Kloc Tomasz, lat 48, s. Kajetana i Magdaleny z Pradunów

Kloc Marianna z Łysiaków, ur. 1902, c. Adama, ż. Tomasza

Kloc Jadwiga, lat 20, c. Tomasza i Marianny z Łysiaków

Kloc Wiktoria, lat 17, c. Tomasza i Marianny z Łysiaków

Kloc Aleksander, lat 18, s. Tomasza i Marianny z Łysiaków

Kloc Petronela z Ulewiczów

Kloc Jan, ur. 1914, s. Józefa i Petroneli z Ulewiczów

Kloc Łukasz, lat 46, s. Tomasza

Kloc Karolina z Jesionczaków, lat 42, ż. Łukasza

Kloc Agnieszka, lat 22, c. Łukasza i Karoliny z Jesionczaków

Kloc Zofia, lat 19, c. Łukasza i Karoliny z Jesionczaków

Kloc Leon?, s. Łukasza i Karoliny z Jesionczaków

Kloc Helena, c. Łukasza i Karoliny z Jesionczaków

Kuwałek Karolina z Pradunów, lat 64, c. Józefa i Marianny (pozostawiła męża Karola)

Kuwałek Kazimierz, ur. 1904, s. Karola i Karoliny z Pradunów (pozostawił żonę Ro-

zalię i syna Waclawa)

Kuwałek Agnieszka
Kuwałek Kazimiera
Kuwałek Jan
Kuwałek Józef

Kuwałek Władysław, ur. 1910, s. Karola i Karoliny z Pradunów (pozostawił żonę Katarzynę)
Kuwałek Ewa
Kuwałek Henryk
Kuwałek Marianna

Kuwałek Stanisław
Kuwałek Karolina

Kuwałek Józef
Kuwałek Maria
Kuwałek Edward
Kuwałek Władysław

Kuzikowski Stanisław
Kuzikowska Wiktoria
Kuzikowski Jan

Kuzikowski Jan
Kuzikowska Aniela

Kuzikowski Stefan
Kuzikowska Anastazja
Kuzikowski Antoni

Kuzikowski Józef
Kuzikowska Anna
Kuzikowska Stanisława
Kuzikowska Maria

Łysiak Adam
Łysiak Konstanty
Łysiak Karolina

Łysiak Jan
Łysiak Agnieszka
Łysiak Maria
Łysiak Zofia

Łysiak [...?]

Łysiak Paweł

Łysiak Antoni

Łysiak Rozalia

Łysiak [...?] (małe dziecko)

Łysiak Michał, lat 60, s. Grzegorza i Anny

Łysiak Karolina

Łysiak Karolina z Kuwałków, ur. 1919, c. Michała i Karoliny

Łysiak Jan

Łysiak Paulina

Łysiak Stanisław

Łysiak Franciszek

Łysiak Aleksander

Łysiak Rozalia

Łysiak Jan

Łysiak Anastazja

Łysiak Stanisław

Łysiak Jan

Łysiak [...?]

Łysiak Jan

Łysiak Maria

Łuszyńska Janina

Muzyka Mikołaj

Muzyka Magdalena

Muzyka Bronisław

Muzyka Jan

Muzyka Anastazja

Muzyka Rozalia

Muzyka Michał

Muzyka Ignacy

Muzyka Mikołaj

Muzyka Jadwiga

Muzyka Jan

Muzyka Karolina

Muzyka Edward

Muzyka Józef

Muzyka Kazimierz

Muzyka Anastazja

Muzyka Wiktoria

Muzyka Leokadia

Muzyka Katarzyna

Muzyka Jan

Muzyka Antonina

Muzyka Feliks

Muzyka Stanisław

Muzyka Helena

Muzyka Maria

Muzyka Jadwiga

Muzyka Leokadia

Muzyka Bonifacy

Muzyka Stanisław

Muzyka Marianna

Muzyka Anastazja

Muzyka Agnieszka

Muzyka Regina

Muzyka Zofia

Muzyka Jan

Muzyka Julia

Muzyka Jan

Muzyka Julian

Muzyka Józefa

Muzyka Tadeusz

Muzyka Aleksander

Muzyka Marian

Muzyka Helena z Łysiaków, lat 36, c. Adama i Agnieszki

Muzyka Anastazja, lat 19, panna

Muzyka Zofia z Kudanów, lat 21, c. Jana i Anieli, synowa Heleny

Muzyka Stanisław, 8 miesięcy

Muzyka Maciej, lat 87, wdowiec

Muzyka Marianna ze Szwedów, lat 55, wdowa, synowa Macieja

Niziuk Lucjan
Niziuk Lucyna
Niziuk Anna
Niziuk Tadeusz
Niziuk [...?]

Palec Paweł
Palec Franciszka
Palec Julian
Palec Marianna
Palec Jan

Pieńkowski Aleksander
Pieńkowska Marianna
Pieńkowski Jan
Pieńkowska Zofia
Pieńkowski Henryk
Pieńkowski Antoni
Pieńkowski Wiesław

Stefanowska [...]

Pradun Antoni
Pradun Anastazja
Pradun Marianna
Pradun Stanisław

Pradun Wiktoria
Pradun Paweł

Pradun Wiktoria
Pradun Maria
Pradun Stanisław

Pradun Łukasz, lat 64, s. Józefa
Pradun Anastazja z Łysiaków, lat 56, ż. Łukasza
Pradun Zofia, lat 24, panna, c. Łukasza i Anastazji z Łysiaków

Pradun Aniela z Muzyków, lat 30, c. Mikołaja i Marianny
Pradun Jan, lat 4

Radoń Jan, organista, ur. 1903, s. Władysława i Apolonii
Radoń Karolina z Fryszkiewiczów, ur. 1903, c. Józefa i Zofii z Wochów (pozostawili syna Edwarda)

Rybaczyński Bronisław
Rybaczyńska Wincentyna

Ryszkiewicz Stanisław
Ryszkiewicz Katarzyna
Ryszkiewicz Jan
Ryszkiewicz Zofia
Ryszkiewicz Waclaw
Ryszkiewicz Andrzej

Suszko Józef, lat 18

Szwed Franciszek
Szwed Antoni
Szwed Łucja

Szwed Waclaw

Szwed Łukasz, lat 64, s. Franciszka
Szwed Aniela, lat 46, c. Łukasza
Szwed Bronisław, ur. 1923, s. Jana i Ewy z Kloców
Szwed Agnieszka, ur. 1926, c. Jana i Ewy z Kloców
Szwed Marianna, ur. 1930, c. Jana i Ewy z Kloców
Szwed Anna, c. Jana i Ewy z Kloców

Szwed Antoni
Szwed Feliks

Skibiński Franciszek
Skibińska Helena
Skibiński Edward

Trusiuk Mikołaj
Trusiuk Anastazja
Trusiuk Helena
Trusiuk Zofia
Trusiuk Jan

Trusiuk Łukasz
Trusiuk Apolonia
Trusiuk Marian
Trusiuk Aleksander
Trusiuk Agnieszka

Trusiuk Karolina
Trusiuk Marianna
Trusiuk Katarzyna
Trusiuk Józefa

Trusiuk Mikołaj
Trusiuk Helena
Trusiuk Stanisława

Trusiuk Marcelina z Kloców, wdowa, lat 42, c. Wojciecha i Anastazji
Trusiuk Urszula, lat 23, c. Bronisława i Marceliny
Trusiuk Edward, s. Urszuli

Trusiuk Łukasz
Trusiuk Marianna

Trusiuk Stefan
Trusiuk Józefa
Trusiuk Zofia

Trusiuk Aleksander
Trusiuk Marcelina
Trusiuk Marcelina
Trusiuk Stanisław

Trusiuk Katarzyna (Marianna) (pozostawiła męża Stefana)
Trusiuk Bronisław
Trusiuk Piotr
Trusiuk Marianna
Trusiuk Helena

Trusiuk Łucja z Kloców, lat 24, c. Wojciecha i Scholastyki z Trusiuków

Trusiuk Piotr
Trusiuk Marianna
Trusiuk Antoni
Trusiuk Łukasz
Trusiuk Zofia

Uszyńska Janina z Ambroziewiczów, lat 52, c. Franciszka i Franciszki (pozostawiła córkę Emilię)

Ulewicz Wiktoria
Ulewicz Bronisław

Ulewicz Katarzyna, ż. Józefa
Ulewicz Rozalia
Ulewicz Eugeniusz

Ulewicz Aleksandra
Ulewicz Stanisława

Ulewicz Stanisław
Ulewicz Aleksandra
Ulewicz Katarzyna
Ulewicz Bronisław
Ulewicz Jan
Ulewicz Andrzej

Ulewicz Katarzyna z Lubczyńskich, lat 74
Ulewicz Jan, ur. 1904, s. Waclawa i Katarzyny z Lubczyńskich (pozostawił żonę Zofię i syna Waclawa)

Ulewicz Grzegorz, ur. 1903, s. Łukasza i Katarzyny z Łysiaków (pozostawił żonę Agnieszkę z Kloców, syna Jana i córkę Annę)

Ulewicz Maria
Ulewicz Stanisław
Ulewicz Jan

Uszaruk Michał
Uszaruk Zofia
Uszaruk Danuta

Uszaruk Jan
Uszaruk Marcelina
Uszaruk Agnieszka
Uszaruk Wiktoria

Walczak Jan
Walczak Aniela
Walczak Franciszka
Walczak Wincentyna

Wasiuk Emilia z Trusiuków, lat 60, c. Mikołaja i Rozalii (pozostawiła syna Piotra i córkę Agnieszkę)
Wasiuk Aleksander, ur. 1906, s. Józefa i Emilii z Trusiuków

Wasiuk Stefan
Wasiuk Jadwiga

Wasiuk Feliks
Wasiuk Helena
Wasiuk Marianna

Wasiuk Stanisław
Wasiuk Helena
Wasiuk Józef
Wasiuk [...?]

Wereszko Józefa ze Szpotanów, lat 46, c. Jana i Józefy (pozostawiła męża Jana, synów: Jana i Zygmunta)

Wereszko Franciszek, ur. 1924, s. Jana i Józefy ze Szpotanów

Wereszko Jadwiga, ur. 1931, c. Jana i Józefy ze Szpotanów

Wereszko Leon, ur. 1933, s. Jana i Józefy ze Szpotanów

Wereszko Genowefa (Eugenia), ur. 1939, c. Jana i Józefy ze Szpotanów

Ulewicz Józef, lat 63, s. Antoniego i Agnieszki

Ulewicz Józef, ur. 1863, s. Tomasza i Marianny (pozostawił syna Antoniego)

Ulewicz Agnieszka z Łysiaków, lat 74 (pozostawiła syna Antoniego)

Ulewicz Łukasz, ur. 1905, s. Józefa i Agnieszki z Łysiaków

Ulewicz Rozalia z Soroków, ur. 1915, c. Zygmunta i Agnieszki z Lewczuków (pozostawiła męża Antoniego)

Ulewicz Eugeniusz, ur. 1938, s. Antoniego i Rozalii z Soroków

Walecek Marianna z Gieców, lat 30, c. Mikołaja i Marceliny z Rabusiuków

Walecek Andrzej, lat 32, s. Pawła

Walecek Jan, lat 17, s. Andrzeja i Marianny z Gieców

Walecek Edward, lat 13, s. Andrzeja i Marianny z Gieców

Wola Ostrowiecka

Bródka Agnieszka
Bródka Edward
Bródka Stanisław
Bródka Tadeusz

Babirecki Jan
Babirecki Apolinary

Bednarz Franciszek, lat 39

Bednarz Rozalia z Harmatów, lat 36, ż. Franciszka

Bednarz Stanisław, lat 6, s. Franciszka i Rozalii z Harmatów
Bednarz Julia, lat 14, c. Franciszka i Rozalii z Harmatów

Bednarz Paweł, lat 47
Bednarz Rozalia (umarła)

Bednarz Paweł (żyje?)

Chudziak Michał
Chudziak Jan
Chudziak Helena
Chudziak Genowefa
Chudziak Czesław

Chudziak Dominik
Chudziak Ewa

Chudziak Wiktoria

Dziurian Wiktoria
Dziurian Agnieszka
Dziurian Marianna

Dzwoniarz Antoni
Dzwoniarz Anastazja

Gronowska [...?]

Gryciuk Błażej

Grabowski Józef

Giec Jan
Giec Franciszka
Giec Karolina
Giec Genowefa

Giec Franciszka z Jesionczaków, lat 48, c. Franciszka i Ewy
Giec Wojciech, ur. 1923, s. Piotra i Franciszki z Jesionczaków
Giec Jan, ur. 1927, s. Piotra i Franciszki z Jesionczaków

Giec Paweł
Giec Karolina
Giec Kazimierz
Giec [...?]

Giec Konstancja

Harmata Andrzej
Harmata Józefa
Harmata Wiktoria
Harmata Maria
Harmata [...?]

Hajdamaczuk Mikołaj
Hajdamaczuk Apolonia
Hajdamaczuk Jan
Hajdamaczuk Waclaw
Hajdamaczuk Helena
Hajdamaczuk [...?]

Harmata Stanisław
Harmata Karolina
Harmata Zofia
Harmata Waclaw
Harmata [...?]

Harmata Michał
Harmata Marianna
Harmata Tadeusz
Harmata Zofia

Hajdamaczuk Paweł
Hajdamaczuk Jadwiga

Hajdamaczuk Rozalia
Hajdamaczuk Janina

Hermanowa Helena
Herman Lech

Jesionek Stanisław, lat 44
Jesionek Katarzyna ze Skrzyszewskich, lat 44, ż. Stanisława
Jesionek Agnieszka, lat 19, c. Stanisława i Katarzyny ze Skrzyszewskich
Jesionek Zofia, lat 10, c. Stanisława i Katarzyny ze Skrzyszewskich
Jesionek Stanisław, lat 15, s. Stanisława i Katarzyny ze Skrzyszewskich
Jesionek Antoni, lat 3, s. Stanisława i Katarzyny ze Skrzyszewskich

Jesionek Antoni
Jesionek Anastazja z Jesionczaków, ż. Antoniego

Jesionek Władysław
Jesionek Katarzyna

Jesionek Józef
Jesionek Anastazja
Jesionek Wiktoria
Jesionek Karolina
Jesionek Antoni

Jesionek Łukasz
Jesionek Karolina
Jesionek Waclaw
Jesionek [...?]
Jesionek [...?]
Jesionek Aniela

Jesionek Jan, lat 33, s. Stefana i Agnieszki
Jesionek Agnieszka z Dziurjanów, lat 33, c. Jana i Wiktorii, ż. Jana
Jesionek Tadeusz, lat 13, s. Jana i Agnieszki z Dziurjanów
Jesionek Feliks, lat 10, s. Jana i Agnieszki z Dziurjanów
Jesionek Zofia, lat 4, c. Jana i Agnieszki z Dziurjanów
Jesionek Stanisław, 1 rok, s. Jana i Agnieszki z Dziurjanów

Jesionek Antoni, lat 65, s. Andrzeja i Tekli
Jesionek Marianna, lat 22, c. Franciszka i Katarzyny, ż. Piotra, synowa Antoniego
Jesionek Bolesław, lat 6, s. Piotra i Marianny z Dzwoniarzów
Jesionek Waclaw, lat 4, s. Piotra i Marianny z Dzwoniarzów
Jesionek Katarzyna, 6 tygodni, c. Piotra i Marianny z Dzwoniarzów

Jesionek Jan, lat 70
Jesionek Wojciech
Jesionek Maria z Prończuków, ż. Wojciecha
Jesionek Stanisław, s. Wojciecha i Marii z Prończuków

Jesionek Antoni
Jesionek Agnieszka z Lubczyńskich, ż. Antoniego

Jesionek Marcelina
Jesionek Jan
Jesionek Anna
Jesionek Edward
Jesionek [...?]
Jesionek [...?]

Jesionek Jan

Jesionek Katarzyna
Jesionek [...?]
Jesionek Marianna
Jesionek Karolina

Jesionek Józef
Jesionek Anastazja

Jesionek Stanisław
Jesionek Marianna
Jesionek [...?]
Jesionek [...?]
Jesionek [...?]

Jesionek Marianna z Pradunów, wdowa, lat 63

Jesionek Jan

Jesionek Stanisław
Jesionek Katarzyna
Jesionek Jan

Jesionek Aleksander, lat 30
Jesionek Zofia z Gieców, lat 30, ż. Aleksandra
Jesionek Edward, lat 7
Jesionek Jan, lat 5
Jesionek Genowefa, lat 2

Jesionczak Aleksander, lat 37
Jesionczak Bronisława z Bednarzów, lat 33
Jesionczak Agnieszka, lat 15
Jesionczak Zofia, lat 10
Jesionczak Helena, lat 8
Jesionczak Stanisław, lat 3

Jesionczak Józef
Jesionczak Anastazja
Jesionczak Edward
Jesionczak [...?]

Jesionczak Antoni
Jesionczak Marianna
Jesionczak Stanisław

Jesionczak Stanisław

Jesionczak Karolina

Jesionczak Andrzej, lat 50, s. Michała i Karoliny (pozostawił żonę Karolinę z Chudziaków, córki: Mariannę i Łucję oraz syna Władysława)

Jesionczak [...?]

Jesionczak Franciszka

Jesionczak [...?]

Jesionczak Paweł, lat 60

Jesionczak Józefa, lat 60, ż. Pawła

Jesionczak Stanisław, lat 26, s. Pawła i Józefy

Jesionczak Helena, lat 25, ż. Stanisława

Jesionczak Zbigniew, lat 5, s. Stanisława i Heleny

Jesionczak Paweł

Jesionczak Karolina

Jesionczak Agnieszka

Jesionczak Wojciech

Jesionczak Marianna

Jesionczak Zofia

Jesionczak Anastazja

Jesionczak [...?]

Jesionczak [...?]

Jesionczak Łukasz

Jesionczak Stanisław

Jesionczak Marcelina

Jesionczak Zofia

Jesionczak Maria

Jesionczak [...?]

Jesionczak Andrzej, lat 46, s. Łukasza i Józefy

Jesionczak Józefa z Bednarzów, lat 43, ż. Andrzeja

Jesionczak Marianna, lat 12, c. Andrzeja i Józefy z Bednarzów

Jesionczak Katarzyna, lat 18, panna, c. Andrzeja i Józefy z Bednarzów

Jesionczak Jakub

Jesionczak Ewa

Jesionczak Jan

Jesionczak Zofia

Jesionczak Franciszek

Jesionczak Antonina

Jesionczak Wojciech

Jesionczak Franciszek, lat 70, s. Karola i Katarzyny

Jesionczak Antoni, lat 32, s. Franciszka i Katarzyny
Jesionczak Bronisława z Palców, lat 28, c. Stanisława, ż. Antoniego
Jesionczak Stanisław, lat 10, s. Antoniego i Bronisławy z Palców
Jesionczak Zofia, lat 5, c. Antoniego i Bronisławy z Palców

Jesionczak Aniela
Jesionczak Maria

Jesionczak Paweł
Jesionczak Katarzyna

Jesionczak Jan
Jesionczak Stanisław
Jesionczak Julia
Jesionczak Katarzyna
Jesionczak Józef
Jesionczak Antoni
Jesionczak Anastazja
Jesionczak Henryk
Jesionczak Czesława

Jesionczak Ewa
Jesionczak Zofia
Jesionczak Bolesław

Jednarczuk Mikołaj
Jednarczuk Rozalia
Jednarczuk Stanisław
Jednarczuk Wiktoria

Koniczuk Józef
Koniczuk Agnieszka
Koniczuk Genowefa

Kuwałek Paweł
Kuwałek Katarzyna

Krzyszewska Marianna
Kuwałek Henryk

Kuwałek Jan
Kuwałek Agnieszka
Kuwałek Zofia
Kuwałek Czesław
Kuwałek Janina

Kuwałek [...?]

Kuwałek Józef
Kuwałek Jadwiga

Kuwałek Dominik, lat 50, s. Franciszka i Ewy
Kuwałek Michalina z Pawliczuków, lat 49, c. Andrzeja i Tekli, ż. Dominika
Kuwałek Jan, ur. 1922, s. Dominika i Michaliny z Pawliczuków
Kuwałek Antoni, lat 13, s. Dominika i Michaliny z Pawliczuków

Kuwałek Władysław
Kuwałek Stanisława
Kuwałek [...?]

Krzyszewski Franciszek
Krzyszewska Marianna
Krzyszewski Jan
Krzyszewski Edward

Krzyszewski Stanisław
Krzyszewska Helena
Krzyszewski Jan

Krzyżanowski Feliks
Krzyżanowska Łucja

Kozłowski Leon
Kozłowski Janusz
Kozłowska Anna
Kozłowski [...?]

Koguciuk Paweł
Koguciuk Barbara
Koguciuk Feliks

Kloc Paweł
Kloc Agnieszka

Kloc Zofia
Kloc Antonina
Kloc Anna

Kloc Karolina

Koniczuk Józef, lat 35

Koniczuk Agnieszka z Jesionków, lat 27, c. Antoniego i Pauliny ze Szwalikowskich,
ż. Józefa

Koniczuk Genowefa, lat 10, c. Józefa i Agnieszki z Jesionków

Kruk Helena z Dzwoniarów, wdowa, lat 40, c. Antoniego i Agnieszki

Kruk Jan, lat 18, s. Jana i Heleny

Kruk Marianna, lat 15, c. Wojciecha i Heleny z Dzwoniarów

Lubczyńska Katarzyna

Lubczyński Józef

Lubczyńska Anastazja

Lubczyński Edward

Lubczyński Stanisław

Lubczyński [...?]

Lubczyński Łukasz

Lubczyńska Anna

Lubczyński Józef

Lubczyńska Anastazja

Lubczyńska Marianna

Lubczyńska Katarzyna

Lubczyński Jan

Lubczyński Aleksander

Lubczyńska Katarzyna

Lubczyński Edward

Lubczyński Mikołaj

Lubczyńska Ewa, ż. Mikołaja

Lubczyńska Maria

Lubczyńska Leokadia

Lubczyński Stanisław, lat 60

Lubczyński Jan, lat 25, s. Stanisława

Lubczyńska Zofia, ż. Jana

Lubczyński Andrzej, lat 18

Lubczyński [...?]

Lubczyński Aleksander

Lubczyńska Marianna

Lubczyńska Franciszka

Lewczuk Michał

Lewczuk Julia
Lewczuk Antoni
Lewczuk Zofia
Lewczuk Jan
Lewczuk Bolesław

Lewczuk Andrzej

Lewczuk Józef, lat 48, s. Jana i Katarzyny
Lewczuk Anna z Jesionczaków, lat 50, c. Karola i Katarzyny, ż. Józefa
Lewczuk Helena, lat 24, c. Józefa i Anny z Jesionczaków
Lewczuk Agnieszka, lat 18, c. Józefa i Anny z Jesionczaków

Łysiak Karolina
Łysiak Katarzyna
Łysiak Stanisław
Łysiak Bolesław
Łysiak Helena
Łysiak Julia

Łysiak Maria

Łysiak Katarzyna

Łysiak Antoni
Łysiak Marianna
Łysiak Jan

Łysiak Mikołaj, ur. 1908, s. Piotra i Józefy
Łysiak Marianna z Kuwałków, ur. 1919, c. Dominika i Michaliny z Pawliczuków
Łysiak Zofia, lat 6, c. Mikołaja i Marianny z Kuwałków
Łysiak Stanisław, lat 2, s. Mikołaja i Marianny z Kuwałków

Łysiak Andrzej
Łysiak Katarzyna

Łysiak Paulina

Mikołajczyk Aleksander, lat 40
Mikołajczyk Zofia, lat 40
Mikołajczyk Agnieszka, lat 20
Mikołajczyk Jan, lat 14

Olifirowicz Marianna
Olifirowicz Grzegorz

Olifirowicz Ewa

Olifirowicz Wawrzyn

Olifirowicz Aniela

Olifirowicz Jan

Olifirowicz Edward

Olifirowicz Piotr

Muzyka Paweł

Muzyka Julia

Pogorzelec Józef

Pogorzelec Anna

Pogorzelec Jan

Pogorzelec Wiktoria

Pogorzelec Marcin

Pogorzelec Aleksandra

Pogorzelec Stanisław

Pogorzelec Antoni

Pogorzelec Andrzej

Pogorzelec Katarzyna

Pogorzelec Maria

Pogorzelec Stanisław

Pogorzelec Jan

Pogorzelec Marianna

Pogorzelec Anna

Pogorzelec Leokadia

Pogorzelec Stefan, lat 31

Pogorzelec Stanisława z Waleczków, c. Stefana i Katarzyny, ż. Stefana

Pogorzelec Zdzisław, s. Stefana i Katarzyny z Waleczków

Pogorzelec Tadeusz, s. Stefana i Katarzyny z Waleczków

Pogorzelec Stanisława

Pogorzelec Paweł

Przystupa Ewa

Przystupa Jan

Przystupa Józefa

Przystupa Władysław

Przystupa Adam
Przystupa Katarzyna
Przystupa [...?]

Przystupa Jan
Przystupa Paweł
Przystupa Aleksander
Przystupa Anna
Przystupa Czesława
Przystupa Piotr
Przystupa Antoni
Przystupa Waclaw
Przystupa [...?]

Paszczyk Katarzyna

Prończuk Stanisław
Prończuk Jan

Pradun Karolina
Pradun Feliks
Pradun Helena

Paszczyk Marian
Paszczyk Katarzyna
Paszczyk Ryszard
Paszczyk [...?]
Paszczyk [...?]

Palec Antoni
Palec Katarzyna
Palec Zofia
Palec Jan
Palec Waclaw
Palec [...?]

Palec Józef
Palec Marcelina
Palec Marianna
Palec Anastazja
Palec Karolina
Palec Julian
Palec Janina

Palec Łukasz

Palec Jan
Palec Aleksander

Palec Mikołaj
Palec Anna
Palec Jan
Palec Karolina
Palec Michał
Palec Agnieszka
Palec [...?]

Palec Stanisław, lat 58, s. Antoniego i Katarzyny
Palec Stanisława z Jesionków, lat 25, c. Stefana i Agnieszki z Niemczuków, ż. Pawła,
synowa Stanisława
Palec Danuta, ur. 24 I 1943, c. Pawła i Stanisławy z Jesionków

Palec Julian
Palec Marianna
Palec Ewelina
Palec [...?]
Palec [...?]

Palec Karolina
Palec Anastazja
Palec Wiktoria
Palec [...?]

Palec Stanisław, lat 45, s. Kajetana i Marii
Palec Marianna z Jesionków, lat 36, c. Antoniego i Pauliny ze Szwalikowskich, ż.
Stanisława
Palec Wincenty, lat 13, s. Stanisława i Marianny z Jesionków
Palec Jan, lat 10, s. Stanisława i Marianny z Jesionków
Palec Franciszka, lat 4, c. Stanisława i Marianny z Jesionków

Palec Marianna

Rurakówna Czesława

Soroka Agnieszka
Soroka Wojciech
Soroka Andrzej
Soroka Józefa
Soroka Józef
Soroka Marianna

Soroka Karolina
Soroka Józef
Soroka [...?]

Soroka Józef
Soroka Karolina
Soroka Kajetan
Soroka Stanisław
Soroka [...?]

Soroka Katarzyna
Soroka Jan
Soroka [...?]

Soroka Stanisław
Soroka Stanisława
Soroka Edward
Soroka [...?]

Soroka Piotr
Soroka Józefa
Soroka [...?]
Soroka [...?]

Strażyc Jadwiga
Strażyc Wincenty

Smulski Adam
Smulska Olga
Smulska Genowefa
Smulska Zofia
Smulska Leokadia

Szachun[?] Jan
Szachun Stanisława

Szałajów Adam

Szwed Jan, kawaler, lat 20, s. Józefa i Anastazji

Szwed Julianna z Jesionczaków, wdowa, lat 55
Szwed Stanisław, lat 23, s. Antoniego i Julianny
Szwed Maria, lat 19, c. Antoniego i Julianny
Szwed Wincenty, lat 15, s. Antoniego i Julianny

Szwed Franciszek, lat 45, s. Łukasza i Marianny

Szwed Marian

Szwed Aniela

Szwed Michał

Szwed Aniela

Szwed Stanisław

Szwed Aleksander

Szwed Ignacy

Szwed Tadeusz

Szwed Helena

Szwed Wiktor

Szwed Leokadia, lat 15, c. Wiktora

Szwed Marianna, lat 13, c. Wiktora

Szwed Stanisław, lat 8, s. Wiktora

Szwed Helena, lat 10, c. Wiktora

(pozostała żona Jadwiga, c. Michała i Marianny, ur. 8 V 1906, c. Zofia, ur. 11 II 1944)

Szwed Marianna, wdowa, lat 70

Szwed Aniela, panna, lat 41, c. Marianny

Szwed Feliks, lat 20, s. Anieli Szwed

Szwed Marianna ze Szwedów, lat 19, ż. Feliksa

Szwed Agnieszka

Szwed Edward

Szwed Marianna

Szwed Jan

Szwed Józef, lat 35

Szwed Marianna, lat 14, c. Józefa

Szwed Jadwiga, lat 9, c. Józefa

Szwed Rozalia, wdowa, lat 60

Szwed Jan

Szwed Julian

Szwed Stefan, lat 32, s. Józefa i Anastazji

Szwed Józef, lat 61, s. Łukasza i Marianny

Szwed Anastazja z Łysiaków, lat 60, c. Kajetana i Józefy, ż. Józefa

Szwed Łukasz, lat 29, s. Józefa i Anastazji

Szwed Katarzyna z Jesionczaków, lat 23, c. Jana i Marianny

Szwed Tadeusz

Szwed Aleksander, lat 3

Szwed Wiktor, lat 23, s. Józefa i Anastazji

Szwed Karolina ze Szwedów, c. Michała i Wincentyny, ż. Wiktora

Szwed Jan

Szwed Józef

Szwed Marianna

Szwed Czesław

Szwed Paweł

Szwed Jan

Uszaruk Agnieszka

Uszaruk Antoni

Uszaruk Marian

Uszaruk Zofia

Ulewicz Rozalia

Ulewicz Stanisław

Ulewicz Czesław

Ulewicz Jan

Ulewicz Jan, lat 50

Ulewicz Marianna, lat 43, ż. Jana

Ulewicz Helena, lat 14, c. Jana i Marianny

Ulewicz Stanisław, lat 47

Ulewicz Anastazja, lat 44, ż. Stanisława

Ulewicz Katarzyna, lat 20, c. Stanisława i Anastazji

Ulewicz Wojciech

Ulewicz Rozalia

Ulewicz Jan

Ulewicz Anastazja

Ulewicz [...?]

Ulewicz Stanisław

Walczek Katarzyna ze Szwedów, lat 50, c. Łukasza i Marianny

Walczek Marianna

Walczek Marianna

Walczak Ludwika

Walczek Anastazja

Walczek Edward

Walczek Jan

Walczak Józef, lat 52

Walczak Rozalia, lat 46, ż. Józefa

Walczak Adam, lat 20, s. Józefa i Rozalii

Walczek Józef

Walczek Anna

Walczek Helena

Walczek Agnieszka

Walczek Helena

Walczek Andrzej

Walczek Maria

Walczek Jan

Walczek Edward

Walczak Antoni

Walczak Marcelina

Walczak Jan

Walczak Michał

Walczak Aleksander

Walczak Marianna

Walczak Kazimierz

Ulewicz Jan, ur. 22 VI 1897, s. Ksawerego i Agnieszki z Trusiuków[?] w Woli Ostrowieckiej. Jego żona Katarzyna Jesionczak, c. Franciszka i Antoniny, ur. 18 X 1902 w Woli Ostrowieckiej, dzieci: Antoni, ur. 1925 i Janina, ur. 1932

Sztuń

Stachniuk Michalina ze Stasiuków, wdowa, lat 28, c. Tomasza i Ewy z Rudzkich

Stachniuk Marianna, lat 10, c. Stanisława i Michaliny ze Stasiuków

Zamordowani 4 XI 1943 i pogrzebani w Zamłynie w lesie.

Вальдемар В. Журек

Убитые 30 августа 1943 г. в приходе Островки на Волыни

Спустя 68 лет после трагических убийств польского населения, совершённых украинскими националистами в волыньском приходе Островки в Луцком диоцезе 29–30 августа 1943 г., их останки были захоронены по церковному обряду. После совершения убийств имущество тамошних крестьян захватила умирительная Украинская Повстанческая Армия, дворы и другие построй-ки были сожжены, а населённые пункты Островки и Воля Островецка были стёрты с лица земли. К настоящему моменту удалось в два этапа (в 1992 и 2011 гг.) эксгумировать большую часть убитых из этого прихода, численность которых превышает 1000 человек. Благодаря многолетнему активному участию д-ра Леона Попека из люблинского Института национальной памяти, родители которого происходили из Острувек (около 40 его родственников погибло в тамошних погромах), удалось подготовить и организовать похороны останков этих жертв на старом польском кладбище 30 августа 2011 г. Церемония носила церковный и межконфессиональный характер (католики и православные), а совершал литургию епископ Луцкого диоцеза Маркиян Трофимьяк. Присутствовали представители властей Польши и Украины, немногочисленные живущие в Польше свидетели тех событий, их семьи и жители близлежащих украинских населённых пунктов. Мы с надеждой ожидаем, когда там будет воздвигнут памятник, который увековечит эти трагические события, в чём нас заверили президенты Польши и Украины 30 августа 2011 г. на встрече в Юрате.

Waldemar W. Żurek

Victims of the 30th August 1943 massacre in Ostrówki parish in Wołyń

Sixty-eight years after the Ukrainian nationalists perpetrated slaughters of Polish inhabitants of the Wołyń parish Ostrówka in Łuck diocese on the night of 29 and 30 August 1943, their mortal remains saw the day of the church burial. After the massacre properties and possessions of the local farmers and landholders were taken over by the Ukrainian Insurrection Army, houses and farm buildings were burnt down and the villages of Ostrówka and Wola Ostrowiecka were annihilated. Until the present moment it was possible to exhume in two stages, in 1992 and 2011, most of the murdered local parishioners,

whose number now amounts to more than 1000 people. Owing to enormous and long-standing commitment of a PhD Leon Popek from the Lublin branch of the Institute of National Remembrance, whose parents originated from Ostrówki and whose about 40 family members were murdered in these pogroms, it was possible to prepare and conduct a funeral of the mortal remains of the victims on the 30th August 2011 at the old Polish cemetery. It was a religious and ecumenical (Catholic and Orthodox) ceremony, and the liturgy was conducted by the diocesan bishop of Luck, Markijan Trofimiak. Among the present were the representatives of Polish and Ukrainian authorities, few of the witnesses of these events living in Poland, their families and the inhabitants of the Ukrainian villages in the vicinity. With hope we await to see the erection of the monument commemorating the victims of the tragic events, of which we were ensured by the presidents of Poland and the Ukraine on the 30th August 2011 during a meeting in Jurata.

Waldemar W. Żurek

Das tragische Datum des 13. August 1943 in der Pfarrei Ostrówki auf Wolhynien

Nach den tragischen von den ukrainischen Nationalisten vom 29. auf 30. August 1943 an der polnischen Bevölkerung der Pfarrgemeinde Ostrówki verübten Mordtaten, bekamen endlich die Gebeine der Ermordeten eine kirchliche Bestattung. Nach der Ermordung der dortigen Bevölkerung, ihre Habe wurde von der Ukrainischen Aufstandarmee, die die Pazifikation durchgeführt hat, beschlagnahmt, die Gehöfte wurden in Brand gesetzt und die Ortschaften Ostrówki und Wola Ostrowiecka von der Landkarte gelöscht. Bisher gelang es in zwei Etappen, 1992 und 2011 die Mehrzahl der ermordeten exhumieren, indem die Gesamtzahl der damals getöteten sich auf 1000 beläuft. Dank der langjährigen Betätigung des Herrn Dr. Leon Popek, aus dem Institut für Nationales Gedächtnis, dessen Eltern aus Ostrówki herkommen, und circa 40 Personen aus seiner näheren oder weiteren Familie das grausame Schicksal der dortigen Pogrome teilen mussten, gelang es die Bestattung zu organisieren, die am 30 August 2011 auf dem alten polnischen Friedhof stattfand. Diese Feier hatte einen kirchlichen und interkonfessionellen Charakter (Katholische und Orthodoxe), und sie wurde von dem Bischof aus Łuck, Markijan Trofimiak zelebriert. Die Vertreter der polnischen und ukrainischen Behörden haben der Feier beigewohnt. Auch die heutzutage nur noch wenige Zeugen dieser Morde, sowie die Angehörigen der Opfer und manche Einwohner aus der Gegend waren zugegen. Wir hoffen, das es dort ein Denkmal errichtet wird, der die Erinnerung an das tragische Schicksal der dortigen Polen wecken wird. Das haben die beiden Staatspräsidenten, von Polen und Ukraine auf der Begegnung am 30 August 2011 in Jurata versprochen.

(tlum. niem. Zygmunt Zieliński)